

Mellérendelő szóösszetétel-típusok kontrasztív vizsgálata a magyarban és a finnben

LABÁDI Gizella

A gazdag példaanyag kontrasztív vizsgálata igyekszik megvilágítani azt a folyamatot, amelynek során a mondatban egymás után következő szavak egyre szorosabb kölcsönhatásra törekednek. A mellérendelő összetételek keletkezésében fontos szerepet játszanak a főnéma-korrelációk, jelentőségük és súlyuk azonban erősen ingadozik. Ezért van szükség ezen típusoknak a korábbinál alaposabb elemzésre. A magyar valódi ikerszavaknak és álikerszavaknak, valamint idegen nyelvi megfelelőiknek vizsgálatában a komponensek expresszív tulajdonságaiból kell kiindulni. A hangok kifejező értéke függ egyrészt a hangok tulajdonságaitól, másrészt az illető nyelv konvencióitól, s ez további összefüggésben áll az egyes nyelvek hangrendszerével és belső viszonyaival.

Több nyelv összevetése segítséget nyújthat a hangok viszonylagos objektív feltérképezésében, s egyúttal a nyelvekre jellemző expresszivitás keresésében. Érdemes univerzálékat keresnünk a nyelvhasználat gyakorlatában is. Például az *i-a*, *i-o* kombinációk, továbbá a *p*, *b*, *m* és *v*, *f* mássalhangzók szerepe több nyelvben kimutatható ezen összetétel-típusok keletkezésében. Ugyanígy hasonló jellegű a mellérendelő szóösszetételek egyenletes ritmusa és az azonos keretek között ingadozó nyomatek, továbbá a gyakran előforduló játszi hangulat. Végezetül tekintetbe kell venni a hangmegfelelések és a kongruencia viszonyait is.